

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

— SECȚIILE UNITE —

DECIZIA Nr. XLVIII (48)

din 4 iunie 2007

Dosar nr. 13/2007

Sub președinția domnului profesor univ. dr. Nicolae Popa, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite în conformitate cu dispozițiile art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, s-a întrunit pentru a examina recursul în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la modul de aplicare a dispozițiilor art. 278¹ alin. 8 lit. c) din Codul de procedură penală în cazul plângerii formulate împotriva rezoluției, ordonanței ori dispoziției din rechizitoriu de neîncepere sau de clasare a cauzei.

Secțiile Unite au fost constituite cu respectarea dispozițiilor art. 34 din Legea nr. 304/2004, republicată, fiind prezenți 90 de judecători din totalul de 115 aflați în funcție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de procurorul Nicoleta Eucarie.

Reprezentanta procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut recursul în interesul legii, solicitând admiterea acestuia în sensul de a se decide că, în cazul plângerii formulate împotriva rezoluției, ordonanței ori dispoziției din rechizitoriu de neîncepere a urmăririi penale sau de clasare a cauzei, instanța investită nu poate pronunța soluția prevăzută de art. 278¹ alin. 8 lit. c) din Codul de procedură penală.

SECȚIILE UNITE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

În practica instanțelor judecătorești s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar în aplicarea dispozițiilor art. 278¹ alin. 8 lit. c) din Codul de procedură penală în cazul plângerii formulate împotriva rezoluției, ordonanței ori dispoziției din rechizitoriu de neîncepere a urmăririi penale sau de clasare a cauzei.

Astfel, unele instanțe au admis plângerea și, desființând rezoluția, ordonanța ori dispoziția cuprinsă în rechizitoriu, au reținut cauza spre judecare conform art. 278¹ alin. 8 lit. c) din Codul de procedură penală.

Au fost și instanțe care, admitând plângerea, au desființat rezoluția, ordonanța ori dispoziția din rechizitoriu și, făcând aplicarea prevederilor art. 278¹ alin. 8 lit. b) din Codul de procedură penală, au trimis cauza procurorului, în vederea începerii sau redeschiderii urmăririi penale.

În fine, alte instanțe au considerat că într-o astfel de situație nu poate fi adoptată soluția prevăzută în art. 278¹ alin. 8 lit. c) din Codul de procedură penală, întrucât aprecierea existenței probelor este condiționată de începerea urmăririi penale.

Aceste din urmă instanțe au interpretat și au aplicat corect dispozițiile legii.

Reglementându-se în cuprinsul art. 278¹ din Codul de procedură penală procedura privind plângerea în fața judecătorului împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de netrimitere în judecată, la alin. 1 din acest articol s-a prevăzut că „după respingerea plângerii făcute conform art. 275—278 împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale sau a ordonanței ori, după caz, a rezoluției de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, date de procuror, persoana vătămată, precum și orice alte persoane ale căror interese legitime sunt vătămate pot face plângere, în termen de 20 de zile de la data comunicării de către procuror a modului de rezolvare, potrivit art. 277 și 278, la judecătorul de la

instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță”, iar în finalul aceluiași alineat s-a precizat că „plângerea poate fi făcută și împotriva dispoziției de netrimitere în judecată cuprinse în rechizitoriu”.

În continuarea reglementării, prin alin. 7 din articolul menționat s-a subliniat că „judecătorul, soluționând plângerea, verifică rezoluția sau ordonanța atacată, pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul cauzei și a oricăror înscrisuri noi prezentate”.

Între soluțiile ce pot fi pronunțate în cadrul acestei proceduri, la lit. c) din alin. 8 al aceluiași articol s-a reglementat și aceea potrivit căreia judecătorul „admite plângerea, prin încheiere, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și, când probele existente la dosar sunt suficiente, reține cauza spre judecare, în complet legal constituit, dispozițiile privind judecata în primă instanță și căile de atac aplicându-se în mod corespunzător”.

Din interpretarea textului de lege rezultă că pentru a adopta această soluție judecătorul trebuie să constate, pe de o parte, că la dosar există probe, iar pe de altă parte, că acestea sunt „suficiente” pentru a reține cauza spre judecare.

Existența și suficiența probelor la care se referă această soluție prevăzută de legiuitor nu pot fi însă apreciate decât după descoperirea și administrarea lor cu respectarea prevederilor legii, cerință ce nu este susceptibilă de a fi asigurată decât în cadrul urmăririi penale, așa cum se subliniază în definiția obiectului acesteia prin art. 200 din Codul de procedură penală.

Or, rezoluțiile de neîncepere a urmăririi penale, ca și ordonanțele sau, după caz, rezoluțiile de clasare, nu sunt precedate de efectuarea urmăririi penale în condițiile respectării procedurii specifice acestei faze procesuale, singura activitate desfășurată de organele de urmărire penală constând în realizarea actelor premergătoare, astfel cum sunt reglementate în art. 224 din Codul de procedură penală.

Având rol premergător începerii urmăririi penale, aceste acte fundamentează luarea sau neluarea deciziei de declanșare a

urmăririi penale sau, din contra, pentru neînceperea urmăririi penale.

Fără îndoială, în lipsa garanțiilor specifice fazei urmăririi penale, actele premergătoare își păstrează caracterul particular de investigații prealabile, neputând constitui probe în sensul prevederilor art. 63 din Codul de procedură penală.

Ca urmare, elementele stabilite și verificările făcute în cadrul actelor premergătoare, nefiind „probe” în sensul art. 63 și următoarele din Codul de procedură penală, nu îndeplinesc cerința cuprinsă în art. 278¹ alin. 8 lit. c) din Codul de procedură penală, astfel încât soluția preconizată prin acest articol nu poate fi adoptată decât după parcurgerea fazei urmăririi penale, nefiind suficientă doar efectuarea unor acte premergătoare ei.

De altfel, în reglementarea corelativă de la lit. b) din același alin. 8 al art. 278¹ din Codul de procedură penală s-a prevăzut soluția alternativă în cadrul căreia judecătorul „admite plângerea, prin sentință, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și trimite cauza procurorului, în vederea începerii sau redeschiderii urmăririi penale, după caz”, precizându-se obligativitatea arătării motivelor ce au determinat trimiterea cauzei procurorului, precum și de a fi indicate faptele și

împrejurările ce trebuie constatate și prin care anume mijloace de probă, ceea ce înseamnă că, într-o atare viziune, neefectuarea urmăririi penale ori caracterul ei incomplet impune trimiterea dosarului la procuror.

Rezultă deci că legiuitorul a reglementat posibilitatea ca, reapreciind elementele strânse în cadrul actelor premergătoare, instanța să ajungă la concluzia că acestea conțin suficiente date care să justifice începerea urmăririi penale, fără să îi confere și atributul de a o începe ea însăși, ci a obligat-o să trimită cauza procurorului competent să se pronunțe cu privire la un asemenea act procedural specific îndatoririlor sale.

Așa fiind, din moment ce rezolvarea dată de legiuitor în cadrul prevederii de la lit. c) din alin. 8 al art. 278¹ din Codul de procedură penală nu poate contraveni celei de la lit. b) din același alineat, trebuie să se considere că numai în măsura în care suficiența probelor este de necontestat, ceea ce presupune și administrarea lor în cadrul legal corespunzător fiecărei etape procesuale, s-ar putea reține cauza, spre judecare, ca urmare a admiterii plângerii în temeiul art. 278¹ pct. 8 lit. c) din Codul de procedură penală, aplicabil doar în cazul când urmărirea penală a fost efectuată.

În consecință, constatându-se inaplicabilitatea dispozițiilor art. 278¹ alin. 8 lit. c) din Codul de procedură penală în cazul soluțiilor de netrimiteri în judecată date în cauze în care s-au efectuat numai acte premergătoare, în temeiul art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, precum și al art. 414² din Codul de procedură penală, urmează să se admită recursul în interesul legii și să se decidă că, în cazul plângerii formulate împotriva rezoluției, ordonanței ori dispoziției din rechizitoriu, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale sau clasarea, instanța investită nu poate pronunța soluția prevăzută de art. 278¹ alin. 8 lit. c) din Codul de procedură penală.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECID:

Admit recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Dispozițiile art. 278¹ alin. 8 lit. c) din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că:

În cazul plângerii formulate împotriva rezoluției, ordonanței și dispoziției din rechizitoriu, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale sau clasarea, instanța investită nu poate pronunța soluția prevăzută de art. 278¹ alin. 8 lit. c) din Codul de procedură penală.

Obligatorie pentru instanțe, potrivit art. 414² alin. 3 din Codul de procedură penală.

Pronunțată astăzi, 4 iunie 2007.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,
prof. univ. dr. **NICOLAE POPA**

Prim-magistrat-asistent,
Victoria Maftei